

Cvičení 5

Tečna a normála grafu funkce, L'Hospitalovo pravidlo.

Opakování. $\lim_{x \rightarrow \infty} 1^x$, $\lim_{x \rightarrow 0_+} 0^x$, $\lim_{x \rightarrow 0} x^0$, $\lim_{x \rightarrow \infty} x^0$.

Opakování. Určete definiční obor a derivaci funkce $f(x)$: a) $f(x) = \ln \frac{1+x}{1-x}$,

b) $f(x) = \ln \sqrt{\frac{1-x}{1+x}}$, c) $f(x) = \ln \sqrt{x(x+1)}$, d) $f(x) = \operatorname{arc} \cot g \frac{1}{\sqrt{x}}$, e) $f(x) = \ln \operatorname{tg} \frac{x}{2}$.

Opakování. Necht' $f(x)=x^2$, $C=[2,4]$, $D=[2+h,f(2+h)]$. Určete směrnici k_t tečny grafu funkce v bodě C a směrnici k_s sečny CD grafu funkce f , jestliže a) $h=1$, b) $h=0.1$, c) $h=0.01$.

Opakování. $f(x) = \alpha x^2 + \beta x + \gamma$, $p: ax + by + c = 0$; kde $\alpha, \beta, \gamma, a, b, c \in R$ volte sami.

Napište rovnici:

- tečny grafu funkce $f(x)$ rovnoběžné s přímkou p ,
- tečny grafu funkce $f(x)$ kolmé na přímkou p ,
- normály grafu funkce $f(x)$ rovnoběžné s přímkou p ,
- normály grafu funkce $f(x)$ kolmé na přímkou p .

1) Určete derivaci funkce $f(x)$: a) $f(x) = x^x$, b) $f(x) = \cos x^{\sin x}$, c) $f(x) = \ln x^{\cot g x}$,
d) $f(x) = \operatorname{arc} \cot g x^{\log_{10} x}$.

2) Najděte směrový vektor tečny a rovnici tečny a normály křivky k v bodě $C \in k$, jestliže:

a) $y = x^2 - 3x - 1$, $C = [2, ?]$,	*b) $y^2 = x^3$, $C = [?, -8]$,
c) $y = \frac{5}{1+x^2}$, $C = [2, ?]$,	d) $y = \ln x$, $C = [?, 1]$,
e) $y = \sqrt{2} \cos x$, $C = \left[\frac{3\pi}{4}, ? \right]$,	f) $y = \arcsin \frac{1}{x}$, $C = \left[?, \frac{\pi}{4} \right]$.

3) Určete velikosti úhlů, v nichž graf funkce f protíná osu x , jestliže:

a) $f(x) = \cos x$,	b) $f(x) = \ln x$,
c) $f(x) = \arctan x$,	d) $f(x) = \sqrt[3]{x+1}$,
e) $f(x) = \frac{\sin x}{2 + \cos x}$,	f) $f(x) = x^2 \ln \frac{1}{x}$.

4) Určete velikost úhlu, v němž graf funkce f protíná osu y , jestliže:

- a) $f(x) = e^{\sqrt{3}x}$, b) $f(x) = x^2 + \frac{\sqrt{3}}{3}x + 1$, c) $f(x) = \arccos \frac{2x}{1+x^2}$.

5) Určete úhel dvou křivek $xy = 8$ a $x^2 - y^2 = 12$. Křivky pojmenujte a nakreslete.

6) Objevte chybu ve výpočtu $\frac{2}{\pi} = \lim_{x \rightarrow \pi/2} \frac{\sin x}{x} = \lim_{x \rightarrow \pi/2} \frac{\cos x}{1} = \frac{0}{1} = 0$.

7) Pomocí L'Hospitalova pravidla dokažte, že $\lim_{x \rightarrow \infty} \left(1 + \frac{a}{x}\right)^x = e^a$.

Domácí cvičení 5 – monotonie, konvexita, graf fce:

Určete intervaly monotonie, konvexnosti a konkávnosti, inflexní body funkcí, načrtněte graf funkcí.

1. $f(x) = x + \sqrt{x}$, 2. $f(x) = \sqrt{x} + \sqrt[3]{x}$, 3. $f(x) = \frac{1}{x} + \frac{1}{\sqrt{x}}$, 4. $f(x) = \frac{1}{\sqrt{x}} + \frac{1}{\sqrt[3]{x}}$,

5. $f(x) = \sqrt[3]{x^2} - \frac{2}{\sqrt{x}}$, 6. $f(x) = \frac{1}{x} + \frac{2}{x^2}$, 7. $f(x) = \frac{2}{x^2} + \frac{3}{x^3}$, 8. $f(x) = \cos 2x - 4 \sin x$,

9. $f(x) = \frac{1}{2} \sin 2x + 2 \cos x$, 10. $f(x) = \sin^2 x + \cos 2x$, 11. $f(x) = \operatorname{tg} \frac{x}{2} - \cot g \frac{x}{2}$,

12. $f(x) = e^x(x^2 - 2x + 2)$, 13. $f(x) = \ln \frac{1+x}{1-x}$, 14. $f(x) = \ln \sqrt{\frac{1-x}{1+x}}$, 15. $f(x) = \ln \tan \frac{x}{2}$,

16. $f(x) = \ln \sqrt{x(x+1)}$, 17. $f(x) = \arcsin \sqrt{x}$, 18. $f(x) = \arctan \frac{1}{x+1}$,

19. $f(x) = \operatorname{arc} \cot \frac{1}{\sqrt{x}}$, 20. $f(x) = \arccos \sqrt{2x}$, 21. $f(x) = \sqrt{4-x^2}$,

22. $f(x) = \frac{x}{\sqrt{1-x^2}}$.